

Handlingsplan för ett servicerikt Norrbotten 2024

Regionalt serviceprogram

norrbottnen

Titel: Handlingsplan för ett servicerikt Norrbotten 2024 – Regionalt serviceprogram

Omslagsfoto: Pålänges Lanthandel AB/Petra Selberg, Region Norrbotten

Ansvarig: Petra Selberg och Roger Ylinenpää, avdelningen för regional utveckling, Region Norrbotten

Produktion: Avdelningen för regional utveckling, Region Norrbotten

Innehåll

Inledning och mål	4
Beskrivning och omfattning	5
Service	6
Målgrupper	8
Generellt om finansiering	8
Hög livskvalitet i attraktiva livsmiljöer	12
Hållbara transporter och tillgänglighet	13
Flexibel och väl fungerande kompetensförsörjning	13
Smarta, hållbara innovationer och entreprenörskap	13
Planerade insatser 2024.....	14
Bilaga 1 – Prioriterade områden.....	17
Bilaga 2 – Förordningar och allmän beskrivning av stöden	18
Beskrivning av stöden	18
Förordning (2014:139) om statligt stöd till tillhandahållare av grundläggande betaltjänster	24

Handlingsplanen gäller för år 2024

Lagrum och styrande förutsättningar:

- Förordning (2000:284) om stöd till kommersiell service
 - Regionala utvecklingsstrategin 2030
-

Inledning och mål

Övre Norrland är ett av EU:s mest glesbefolkade områden vilket innebär att invånarna i Norrbotten har långa avstånd till offentlig och kommersiell service och andra samhälls- och företagstjänster. Norrbotten har dock goda förutsättningar att utvecklas genom bättre samordning av service för ökad effektivitet och hushållning av resurser. Tillsammans med digitala lösningar och ett väl fungerande transportsystem är detta av största vikt för att fler människor ska vilja bo kvar eller bosätta sig i områden där servicen är gles.

Region Norrbotten vill ta tillvara varje bygds unika förutsättningar och på så sätt skapa en positiv utveckling i hela länet. Utöver det som tas upp i denna handlingsplan har regionen flera funktioner som arbetar för att främja tillgängligheten till bredband, mobiltäckning, kollektivtrafik och transporter.

Tillgängligheten till service är inte bara en fråga för boende i glesare områden, det spelar även en avgörande roll för företag och besökare vilket i förlängningen bidrar till hela länets attraktivitet.

Region Norrbottens mål är att skapa förutsättningar för människor och företag att bo och verka var de vill i länet och erbjudas god servicenivå med hänsyn till geografiska och befolkningsmässiga förhållanden. Handlingsplanen är ett verktyg som ska användas för att lokala, regionala och nationella aktörer tillsammans långsiktigt ska utveckla och främja tillgången till kommersiell och offentlig service i vår region.

Beskrivning och omfattning

Handlingsplan för ett Servicerikt Norrbotten är kopplad till Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030, som beskriver hur Norrbotten ska utvecklas. Strategin är vårt gemensamma styrdokument för regionens utveckling och framtid. I den regionala utvecklingsstrategin tas ansvar för Agenda 2030 genom att integrera social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet i våra insatsområden, effektmål, indikatorer och förslag till åtgärder.

Handlingsplanen behandlar tillgången till grundläggande kommersiell service samt utvecklandet av samordnade servicelösningar och infrastruktur.

Den är vägledande för alla som arbetar med att utveckla och stärka servicen i Norrbotten och ska ligga till grund för prioriteringar när det gäller insatser i områden där servicen är gles.

Planen medverkar till att uppfylla målen i Livsmedelsstrategin Nära Mat genom att stödja butikerna i de serviceglesa områdena som i sin tur säljer lokalt producerade livsmedel.

Handlingsplanen har tagits fram i samverkan med representanter för länets kommuner, Länsstyrelsen, Samforma, med flera och kommer att följas upp, revideras och kompletteras minst en gång per år för att sedan meddelas till regionens politiker.

Service

Människor har olika behov av service. För vissa är närheten till exempelvis en dagligvarubutik, apotek, post- och paket, ombud för Systembolaget avgörande medan för andra är närheten till arbetsförmedlingen eller hälsocentralen betydelsefull. Närheten till en skola gör ofta en ort mer attraktiv för barnfamiljer. Företag är kanske mer beroende av fungerande paketdistribution, möjligheten att kunna tanka fordon, fungerande bredband eller att kunna lämna dagskassor¹.

Toleransnivån för avståndet till olika servicefunktioner skiljer sig och beror mycket på graden av mobilitet för individen, samt vilka dagliga resor som görs till och från arbetet eller på fritiden. Service ses i detta sammanhang utifrån olika målgrupper och vilka krav det ställer på servicen

Denna handlingsplan beskriver olika typer av service.

- Grundläggande kommersiell service
- Kompletterande kommersiell service
- Övrig eller annan service

Enligt den statliga utredningen SOU 2015:35, Service i glesbygd, utgörs **grundläggande kommersiell service** av:

- Försäljning av dagligvaror.
- Försäljning av drivmedel (inklusive fossilfria drivmedel).
- Postservice, som inkluderar att ta emot, transportera och dela eller lämna ut brev och paket samt försäljning av frimärken och andra postartiklar.

- Apoteksservice, som inkluderar försäljning av receptfria läkemedel och andra apoteksvaror samt utlämning av receptbelagda läkemedel.
- Grundläggande betaltjänster, som inkluderar betalningsförmedling, uttag av kontanter samt hantering av dagskassor för näringsidkare och ideella föreningar.

Med **kompletterande kommersiell service** menas andra servicefunktioner som ofta finns hos dagligvarubutiker, bemannade drivmedelsstationer och andra serviceaktörer, och avser exempelvis:

- ombud för Systembolaget
- ombud för spel
- ombud för biljetter för kollektivtrafik
- ombud för länsbibliotek.

Övrig service är en bred palett av service som ofta bedrivs i kombination med en dagligvaruhandel eller drivmedelsstation och kan vara exempelvis café/restaurang, turistinformation, stuguthyrning eller försäljning av fiskekort.

Det finns också **annan service** som kan bedrivas i samverkan med en kommun och/eller region, exempelvis busshållplats, offentlig toalett, beredskapspunkt, återvinningsstation eller hälso- och sjukvård.

1 Företagens behov av service i gles- och landsbygder. Tillväxtverket, publikation 0237, 2017.

Fokus i det regionala servicearbetet är den grundläggande kommersiella servicen, men annan service är vanligtvis ett viktigt komplement för att stärka en serviceanläggning som genom breddat utbud ökar anledningen att åka till den platsen. Flera serviceslag på en plats medför således en förstärkning av varje serviceslag.

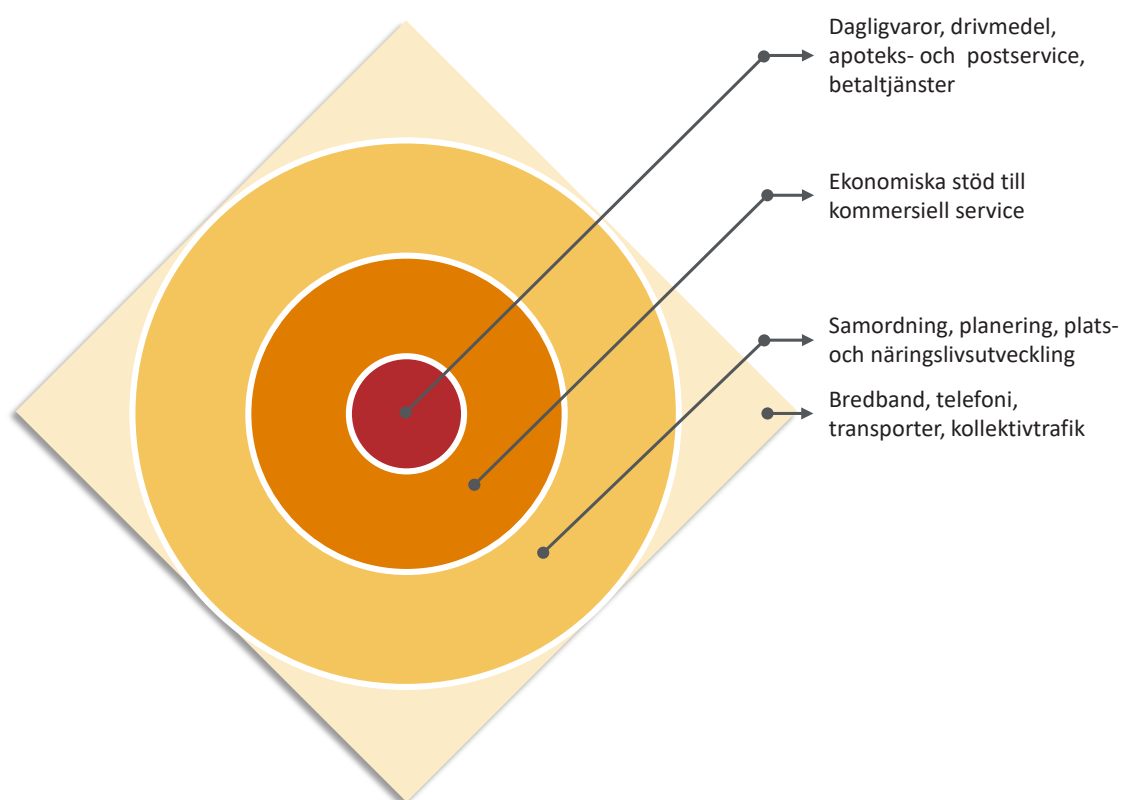

Bild 1: Kommersiell service, ekonomiska stöd, samordning och infrastruktur. För att främja service i hela länet måste det finnas en infrastruktur som möjliggör resande och godstransporter samt snabbt bredband och stabila mobila tjänster som stödjer digitalisering.

Målgrupper

Tillgång till service och tjänster är en grundläggande förutsättning för tillväxt i hela landet. Både kommersiell och offentlig service har betydelse för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo och arbeta, starta och driva företag samt platser att besöka.

Handlingsplanen omfattar tre målgrupper:

- **Boende.** Eftersom människor har olika förutsättningar med hänsyn till ålder, funktionsnedsättning, språk och stöd från andra personer i hushållet så skiljer sig möjligheten att ta del av serviceutbudet. Den fysiska tillgängligheten påverkas av tillgången till personbil, kollektivtrafik eller andra transportmedel. Digital tillgänglighet kan ibland ersätta fysisk tillgänglighet men ofta krävs både digital och fysisk tillgänglighet samt kunskap.
- **Företag.** ”Utan service, inga företag – utan företag, ingen service!”² Detta beskriver sambandet mellan företag som tillhandahåller service och företag inom andra branscher. Service är en viktig faktor för att bibehålla befintliga samt attrahera nya företag att etablera sig serviceglesa områden.
- **Besökare.** Tillgång till kommersiell service höjer platsens attraktivitet och ökar därmed förutsättningen att bli ett viktigt besöksmål

Generellt om finansiering

Insatser inom ramen för handlingsplanen finansieras i första hand av berörda företag, kommuner och organisationer. Utöver detta kan insatser, beroende på syfte och mål, finansieras genom särskilda stöd till kommersiell service, regionala medel, de regionala strukturfondsprogrammen samt eventuell övrig tillkommande finansiering, exempelvis Leader. Eftersom marknaden i vissa fall inte kan lösa de behov som finns i serviceglesa områden har nationella utvecklingsmedel, t ex PTS-medel för grundläggande betaltjänster, en viktig funktion.

Insatser som sker i områden som är särskilt prioriterade av Region Norrbotten i samråd med respektive kommun har möjlighet att

beviljas högre stödprocent (se bilaga 1: Förslag på utpekade områden). Huvudregeln är att insatser kan beviljas till sista dagligvarubutiken/drivmedelsanläggningen på orten, men hänsyn tas även till tillgängliga stödmedel, näringsidkarens ekonomiska förutsättningar, kundupptagningsområde, tillgänglighet och servicenivå i förhållande till närliggande näringsidkarens servicenivå.

Som stöd i arbetet med prioritering av stödinsatser används Tillväxtverkets plattform Pipos Serviceanalys, vilken hjälper till att tydliggöra utvecklingen av kommersiell service över tid, analys av nuläget samt möjlighet till fiktiva scenarier för framtida insatser.

2 Tillväxtverket om "Service i landsbygder" www.tillvaxtverket.se

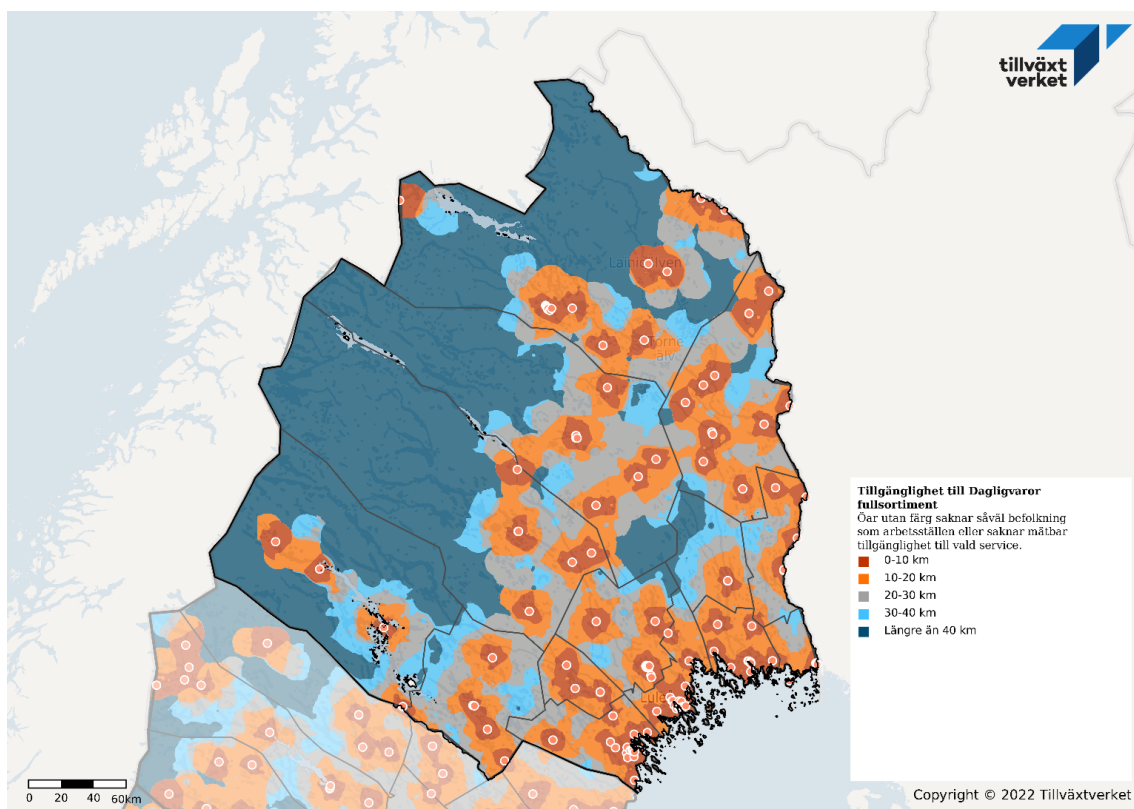

Bild 2: Tillgänglighet till dagligvarubutiker, fullsortiment, Norrbottens län. Källa: Tillväxtverket (januari 2024).

Tabell 1 - Historisk utveckling av antalet dagligvarubutiker, fullsortiment, i respektive kommun. Källa: Tillväxtverket (januari 2024).

Kommun	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Arjeplog	5	6	6	6	6	6	6	5	5
Arvidsjaur	5	5	5	5	5	6	6	6	6
Boden	9	9	9	9	9	11	11	12	12
Gällivare	9	9	9	9	8	8	8	8	8
Haparanda	5	6	5	5	5	6	6	6	6
Jokkmokk	5	4	4	4	4	4	5	6	6
Kalix	11	11	11	11	11	11	11	12	12
Kiruna	17	17	17	17	16	16	16	15	15
Luleå	21	21	21	22	23	24	25	25	24
Pajala	12	12	12	11	11	10	11	12	12
Piteå	18	18	18	19	18	19	19	19	19
Älvsbyn	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Överkalix	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Övertorneå	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Summa	129	130	129	130	128	133	136	138	137

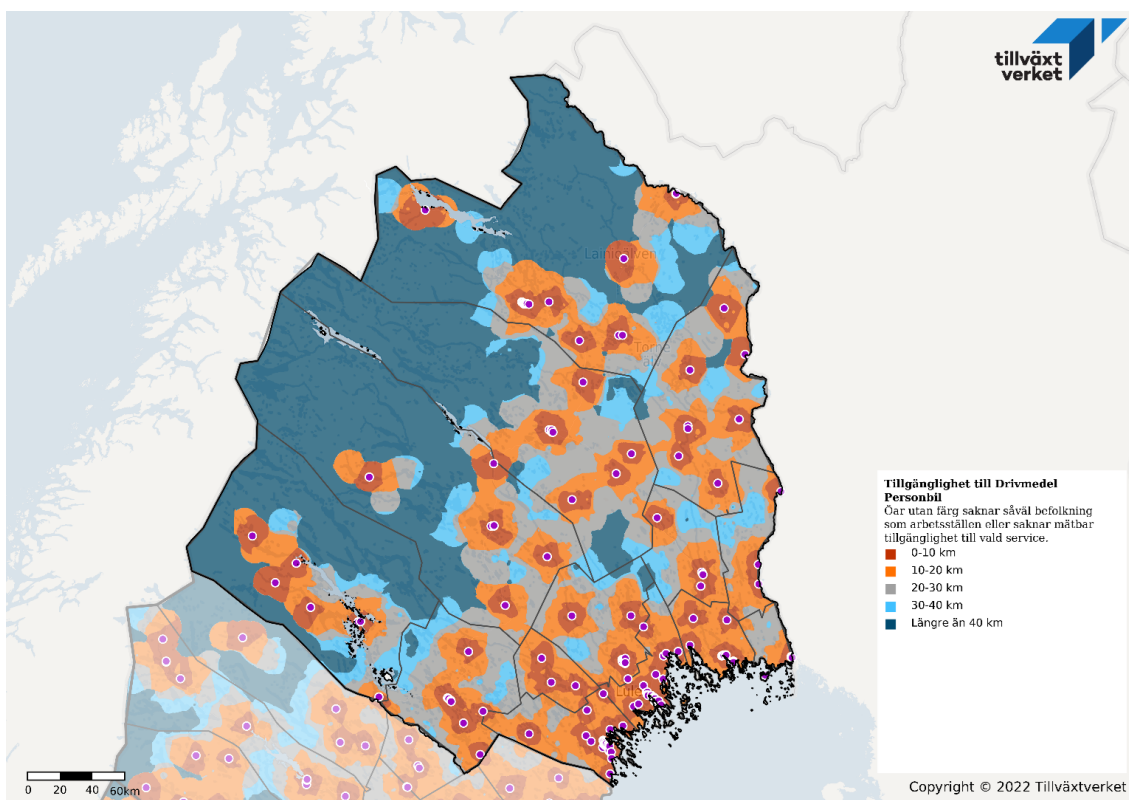

Bild 3: Tillgänglighet till publika drivmedelsanläggningar, Norrbottens län. Källa: Tillväxtverket (januari 2024).

Tabell 2: Historisk utveckling av antalet publika drivmedelsanläggningar i respektive kommun. Källa: Tillväxtverket (januari 2024).

Kommun	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Arjeplog	6	7	7	7	7	8	8	7	7
Arvidsjaur	10	10	10	9	10	10	10	8	8
Boden	10	10	10	10	10	13	13	14	14
Gällivare	14	12	12	12	12	12	11	10	10
Haparanda	8	8	8	7	6	5	5	5	5
Jokkmokk	7	8	8	8	7	7	7	7	7
Kalix	10	12	12	12	11	12	12	12	12
Kiruna	16	17	17	16	18	17	19	18	18
Luleå	23	24	24	25	23	25	27	28	28
Pajala	10	11	11	11	11	10	10	10	10
Piteå	31	32	32	33	32	30	28	28	28
Älvsbyn	3	3	3	3	4	4	4	4	4
Överkalix	6	6	6	6	6	6	6	5	5
Övertorneå	4	4	4	4	4	4	4	3	3
Summa	158	164	164	163	161	163	164	159	159

Koppling till Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030

I Regionala utvecklingsstrategin Norrbotten 2030³ finns fyra insatsområden och inom varje insatsområde ett antal förslag på åtgärder, vilka i denna handlingsplan har kopplats till insatser inom kommersiell service. De flesta insatserna passar bäst in under första insatsområdet, men samband finns även till de övriga tre insatsområdena. Vid nästa revidering av utvecklingsstrategin kommer området kommersiell service att tydliggöras ytterligare.

Bild 4: Prioriterade insatsområden i Regionala utvecklingsstrategin.

3 [Regionala utvecklingsstrategin Norrbotten 2023](#)

Hög livskvalitet i attraktiva livsmiljöer

❖ •Utveckla de regionala nätverken för att stärka Norrbottens attraktionskraft och tillväxt.

Till exempel:

- Samverka med olika aktörer för att öka kunskapen kring servicefrågor och därmed stimulera utveckling.

❖ Öka samordningen mellan olika samhällsfunktioner i länet, exempelvis transporter, service och välfärd.

Till exempel;

- Stötta insatser som säkrar kritisk elförsörjning genom exempelvis reservkraftverk (butiker och drivmedelsstationer).
- Stötta kommunerna i deras arbete med service i serviceglesa områden.

❖ Verka för förbättrad tillgänglighet mellan länets orter.

Till exempel:

- Säkra tillgång till dagligvaror genom exempelvis varuhemsändning.

❖ Utveckla smarta samhällen genom digitalisering.

Till exempel:

- Stötta insatser för etablering av/omställning till digitala butiker/hybridbutiker.

❖ Skapa nya former av mötesplatser för utvecklat socialt samspel mellan människor.

Till exempel:

- Bidra till ökat antal ombudstjänster, gärna på befintliga servicepunkter eller butiker.
- Stötta insatser som syftar till att bevara och utveckla servicefunktioner i utsatta områden genom fler verksamheter, exempelvis medborgarkontor, turistverksamhet eller turistinformation och caféverksamhet. Detta kan även bli aktuellt i anslutning till hälso- och sjukvårdens servicepunkter/filialer.

Hållbara transporter och tillgänglighet

- ❖ Uppmuntra innovativa projekt som effektiviserar och samordnar transporter.
Till exempel:
 - Stötta utvecklingen av nya transport- och logistiklösningar för ökad servicetillgänglighet.
- ❖ Utveckla noder längs nationella och internationella transportstråk.
Till exempel:
 - Stötta dagligvarubutiker och drivmedelsstationer längs dessa transportstråk.
- ❖ Verka för utveckling och ökad tillgång av fossilfria drivmedel.
Till exempel:
 - Stötta utbyggnaden av laddinfrastruktur i anslutning till serviceställen i serviceglesa områden.

Flexibel och väl fungerande kompetensförsörjning

- ❖ Verka för en smidig omställning och kompetensutveckling för företag och organisationer, för utveckling av nya arbetssätt utifrån snabbt skiftande behov och digitaliseringens möjligheter.
Till exempel:
 - Stötta och utveckla befintliga dagligvarubutiker och drivmedelsstationer i serviceglesa områden genom rådgivning och kompetensutveckling.

Smarta, hållbara innovationer och entreprenörskap

- ❖ Stötta miljöer som utvecklar entreprenörskap, innovationer och företagande i hela länet.
Till exempel:
 - Stötta och utveckla mötesplatser, hubbar och liknande, vilka skapar arbetsplatser och innovativa miljöer i serviceglesa områden.

Planerade insatser 2024

Bredare sammanhang = utöver grundläggande och kompletterande kommersiell service gynnas även annan service i de områden där insatser görs.

Insats	Beskrivning	Aktörer	Finansiering	Huvudsakligt serviceslag			
				Dagligvaror	Drivmedel (inkl laddstation)	Ombud för post-/pakettjänst, apotek eller betaltjänst	Bredare sammanhang
Administration Handläggning av, kontakter kring och rådgivning om stöd och frågor gällande kommersiell service	Till exempel: <ul style="list-style-type: none"> • Löpande handläggning av inkomna ansökningar, vara ett stöd och rådgiva kring uppkomna frågor från stödsökande. • Svara på remisser, förfrågningar, ärenden, mm från myndigheter, kommuner, organisationer, m.fl. • Projekt E282 Servicerikt Norrbotten (möten, administration). 	Region Norrbotten	Regionala 1:1-medel samt särskilda medel avsatta för kommersiell service	X	X		X
Samverkan För att öka kunskapen kring och arbeta med servicefrågor i syfte att stimulera utveckling, öka servicegraden samt hitta nya kreativa servicelösningar och därmed höja platsers attraktivitet.	Till exempel: <ul style="list-style-type: none"> • "Nätverket för ett servicerikt Norrbotten" – information, diskussioner, planering, utvärdering (4 träffar per år). • Ingå i nätverk med Region Västerbotten, Region Västernorrland och Region Jämtland Härjedalen. • Delta i lokala, regionala och nationella träffar där fokus ligger på kommersiell service. • Samverka med civilsamhället i syfte att maximera möjligheten vid olika insatser. • Samverka för att skapa företagsmöjligheter ute i bygderna. • Samverka med dagligvarukedjorna i syfte att undersöka handlarnas möjlighet till utveckling, t ex utbildningar. • Samverka med Nära vård, Region Norrbotten, för att se över möjligheter att t.ex. samnyttja lokaler och ha gemensamma informationskanaler i syfte att stärka varandras verksamheter. 	Region Norrbotten, kommunerna, Länsstyrelsen, Tillväxtverket, LTU, olika projekt och övriga aktörer (t.ex. Samforma, Leader), dagligvarukedjorna.	Egna medel, projektmedel, ERUF, regionala 1:1-medel samt särskilda medel avsatta för kommersiell service, Leader.	X	X	X	X

Insats	Beskrivning	Aktörer	Finansiering	Huvudsakligt serviceslag			
				Dagligvaror	Drivmedel (inkl laddstation)	Ombud för post-/paketjänst, apotek eller betaltjänst	Bredare sammanhang
Transport och logistik Stödja utvecklingen av nya lösningar för ökad servicetillgänglighet i serviceglesa områden	Till exempel: <ul style="list-style-type: none"> • Samordnade transportlösningar, liknande projektet Predictive Movement. • Samverka med olika aktörer för att öka tillgången av persontransporter, t ex Länstransportplanen. • Främja tillgängligheten till bredband, mobiltäckning, kollektivtrafik och transporter. 	Region Norrbotten, kommunerna, LTU, RKM	Regionala 1:1-medel, PTS-medel, ERUF-medel	X	X		X
Stöd för serviceaktörer Att utveckla sina verksamheter. Avser befintliga eller blivande dagligvarubutiker och drivmedelsstationer i serviceglesa områden.	Till exempel <ul style="list-style-type: none"> • Rådgivning och erfarenhetsutbyte. • Regelbunden kontakt med och besök hos aktiva serviceaktörer. • Digitalisering av butiker. • Utveckling av verksamheten med laddstation. 	Region Norrbotten, Länsstyrelsen, kommunerna och Trafikverket	Egna medel, Klimatklivet, nationella medel, regionala 1:1-medel samt särskilda medel avsatta för kommersiell service	X	X	X	X
Stöd för kommunerna I deras arbete med servicefrågor	Till exempel: <ul style="list-style-type: none"> • Visa på goda exempel gällande upphandlingsprocesser. • Bistå vid deras arbete med kommunal serviceplan/översiktsplan. 	Region Norrbotten, kommunerna	Egna medel	X			X

Insats	Beskrivning	Aktörer	Finansiering	Huvudsakligt serviceslag			
				Dagligvaror	Drivmedel (inkl laddstation)	Ombud för post-/paket tjänst, apotek eller betaltjänst	Bredare sammanhang
Innovativa miljöer Stötta utveckling av innovativa miljöer	Till exempel: <ul style="list-style-type: none"> • Insatser för nya och befintliga mötesplatser, t ex hubbar/noder. • Nyttja bokbussarna för ökad digital delaktighet (projekten DigiBy och SMALL). 	Region Norrbotten, kommunerna, LTU	Regionala 1:1-medel samt särskilda medel avsatta för kommersiell service, Leader, eventuellt strukturfonder	X	X	X	X
Krisberedskap Insatser som säkrar tillgången till dagligvaror och drivmedel i händelse av krig.	Till exempel: <ul style="list-style-type: none"> • Stöd till investeringar till reservkraftverk. • Stötta utvecklingen av service- och trygghetspunkter (SoT-punkter). • Samverka med ansvariga myndigheter. 	Region Norrbotten, kommunerna, Länsstyrelsen, Räddningstjänsten, MSB, Försvarsmakten	Egna medel, regionala 1:1-medel samt särskilda medel avsatta för kommersiell service	X	X		X
Grundläggande betaltjänster	Till exempel: <ul style="list-style-type: none"> • Bevakning av utvecklingen inom grundläggande betaltjänster och eventuella stödinsatser. • Delta med grundläggande betaltjänster i servicebussarna inom projektet SMALL. 	Länsstyrelsen, Region Norrbotten, kommunerna	ERUF, PTS-medel, egna medel			X	X

Bilaga 1 – Prioriterade områden

Förslag på prioriterade områden som är viktiga för service och dess utveckling i respektive kommun, där det idag finns en dagligvarubutik och/eller drivmedelsanläggning eller där det tidigare funnits denna service.

Eventuella förändringar av områden sker i samråd med respektive kommun.

Arjeplog

Adolfström, Camp Polcirkeln (Lillviken), Jäckvik, Laisvall, Slagnäs

Arvidsjaur

Abborrträsk, Glommerträsk, Moskosel

Boden

Gunnarsbyn, Harads, Unbyn

Gällivare

Hakkas, Nattavaara by/station, Nikkaluokta, Skaulo/Puoltikasvaara, Stora Sjöfallet, Ullatti

Haparanda

Karungi, Lappträsk, Nikkala, Seskarö

Jokkmokk

Kvikkjokk, Kåbdalis, Murjek, Porjus, Vuollerim, Årrenjarkka

Kalix

Kalix-Nyborg, Morjärv, Pålänge, Sangis, Töre, Vitvattnet

Kiruna

Abisko, Jukkasjärvi, Karesuando, Katterjokk/Riksgränsen, Kuttainen, Lannavaara, Svappavaara, Vittangi, Övre Soppero

Luleå

Antnäs, Jämtön, Klöverträsk, Niemisel, Öarna

Pajala

Junosuando, Kainulasjärvi, Kangos, Kaunisjoensuu, Kaunisvaara, Kihlangi, Kitkiöjärvi, Korpilombolo, Muodoslompolo, Saittarova, Tärendö

Piteå

Jävre, Lillpite, Långträsk, Norrfjärden, Rognäs, Rosvik, Sikfors, Sjulsmark

Älvsbyn

Vidsel, Visträsk

Överkalix

Lansjärv

Övertorneå

Aapua, Hedenäset, Juoksengi, Pello, Svanstein

* Med område avses enskilda byar och/eller sammanhängande bygder.

Bilaga 2 – Förordningar och allmän beskrivning av stöden

Beskrivning av stöden

Förutsättningarna för statligt stöd till kommersiell service regleras av Förordning (2000:284) samt de prioriteringar som görs regionalt.

Stöd får lämnas i områden där servicen är gles.

Stödet får inte otillbörligt gynna en viss näringsidkare.

Stöd får lämnas till försäljningsställen av dagligvaror, som är beläget mer än 10 kilometer från ett annat försäljningsställe, och till försäljningsställen av drivmedel, som är beläget mer än 15 kilometer från ett annat försäljningsställe.

Om stödgivaren bedömer att det finns särskilda skäl, får stöd lämnas till ett försäljningsställe trots att det inte uppfyller dessa förutsättningar.

Stöd får lämnas för att det i landsbygder skall kunna upprätthållas en försörjning med dagligvaror och drivmedel som är tillfredsställande med hänsyn till geografiska och befolkningsmässiga förhållanden.

Stöd till kommersiell service lämnas som investeringsbidrag, servicebidrag, hemsändningsbidrag och särskilt driftstöd.

Förutom ovanstående övergripande riktlinjer följer här en sammanfattande beskrivning av de olika stöden.

För detaljerad information hänvisas till förordningarna.

Investeringsbidrag Kommersiell Service

Vem kan få stöd?	Näringsidkare som ska investera i eller utveckla en dagligvarubutik och/eller en drivmedelsanläggning i ett landsbygdsområde där servicen är gles.
Till vad kan stöd beviljas?	Stödet kan sökas till investeringar i lokaler och utrustning (t ex kylar, frysar, inredning, om- och tillbyggnader), men också till kompetenshöjande insatser eller för att ta fram åtgärdsprogram som förbättrar lönsamheten.
Hur stort stöd kan beviljas?	Stödet kan uppgå till maximalt 50% av investeringen, men vid särskilda skäl kan högre stödprocent ges. Är försäljningsstället inom prioriterat område i Region Norrbottens Handlingsplan för ett Servicerikt Norrbotten finns möjlighet till högre stödprocent. Stödet är behovsprövat och varje ansökan bedöms individuellt.
Villkor för stöd	Stöd kan lämnas för investeringar som är nödvändiga för verksamheten.
Försumbart stöd?	Stödet är ett försumbart stöd. Den som söker ska själv ska ha kontroll på att beviljade stöd via Region Norrbotten och andra myndigheter/organisationer samt nedsättningar i arbetsgivaravgifter som räknas till försumbart stöd, tillsammans inte övergår 300 000 Euro under en treårsperiod.
Hur görs ansökan?	Ansökan görs digitalt via Tillväxtverkets e-tjänst Min ansökan
När görs ansökan?	Löpande under året.
Övrigt	Region Norrbotten handlägger och bedömer ansökan.

Servicebidrag

Vem kan få stöd?	Näringsidkare som har en dagligvarubutik och/eller drivmedelsstation i glesbygd eller landsbygd.
Till vad kan stöd beviljas?	Servicebidrag kan sökas vid tillfälliga lönsamhets- och likviditetsproblem. Syftet är att förhindra eller fördröja nedläggning av butiker och/eller drivmedelsstationer som är viktiga för konsumenternas varuförsörjning.
Hur stort stöd kan beviljas?	Servicebidraget kan som huvudregel uppgå till högst 250 000 kr per år till samma mottagare och får lämnas i högst tre år. Har näringsidkaren ett väl utbyggt utbud av grundläggande servicefunktioner, eller som av servicestrategiska skäl bedöms som extra betydelsefulla, kan bidraget öka till 300 000 kr per år. Om det finns särskilda skäl kan bidrag lämnas under en längre tid än tre år.
Villkor för stöd	Stöd lämnas endast om det finns särskilda skäl och andra åtgärder prövats, men inte visat sig vara tillräckliga. I samband med ansökan ska sökande bifoga en handlingsplan med åtgärder som syftar till att förbättra lönsamheten. Om samma näringsidkare ansöker och beviljas både servicebidrag och särskilt driftsstöd under samma år kan den totala summan för båda stöden bli maximalt 300 000 kronor.
Försumbart stöd?	Servicebidraget är ett försumbart stöd. Den som söker ska själv ska ha kontroll på att beviljade stöd via Region Norrbotten och andra myndigheter/organisationer samt nedsättningar i arbetsgivaravgifter som räknas till försumbart stöd, tillsammans inte övergår 300 000 Euro under en treårsperiod.
Hur görs ansökan?	Ansökan görs digitalt via Tillväxtverkets e-tjänst Min ansökan
När görs ansökan?	Servicebidrag söks en gång per år.
Övrigt	Region Norrbotten handlägger och bedömer ansökan.

Hemsändningsbidrag

Vem kan få stöd?	Hemsändningsbidrag kan sökas av kommuner som genom avtal med dagligvarubutik eller annan aktör i landsbygd har kostnader för hemsändning av dagligvaror till hushåll inom kommunen eller bekostar inköpsresor till en närliggande butik.
Till vad kan stöd beviljas?	Stöd kan ges till kostnader för hemsändning av dagligvaror till enskilda hushåll på glesbygd och landsbygd med långt avstånd till närmaste butik eller som saknar möjligheter att ta sig till butiken. Hemsändningsbidrag kan även lämnas för att ordna särskilda inköpsturer till en närliggande butik.
Hur stort stöd kan beviljas?	Hemsändningsbidrag får lämnas med ett belopp som motsvarar högst 50 procent av kommunens nettoutgift för hemsändningen eller inköpsturer. Bidraget får dock inte överstiga 100 kronor per hushåll och hemsändningstillfälle.
Villkor för stöd	Kommunen bör ha en varuförsörjningsplan eller serviceplan (kan ingå i kommunens översiktsplan).
Försumbart stöd?	Hemsändningsbidraget är inte ett försumbart stöd.
Hur görs ansökan?	Ansökan görs digitalt via Tillväxtverkets e-tjänst Min ansökan
När görs ansökan?	Hemsändningsbidrag söks retroaktivt en gång per år.
Övrigt	Region Norrbotten handlägger och bedömer ansökan.

Hemsändning - Rekommendationer

Varje kommun kan fastställa riktlinjer för sin varuhemsändning. Region Norrbotten vill härmed lämna följande rekommendationer till kommunerna när stöd ska sökas i form av hemsändningsbidrag:

För vem	Fast boende om ingen i hushållet kan ta sig till butiken.
Var	Där servicen är gles.
Från/till	Hemsändning ska ske från närmaste butik. Inte hemsändning från tätortsbutik till område som betjänas av annan dagligvarubutik som har hemsändning. Inköpsturer ska ske till en närliggande butik.
Av vad	Hemsändning av dagligvaror.
Avstånd	Ingen speciell avståndsgräns – istället efter behov.
Antal	Högst två leveranser per vecka och hushåll.
Hur	Handlarens eget fordon, annat inhyrt fordon eller på annat sätt.
Kostnad	Varje kommun bestämmer nivån på utgiften för hemsändning och/eller vid inköpsturer anordnade av kommunen.
Annan avgift	Kommunen kan lämna information till butiken/handlaren om rätten att ta ut egen avgift direkt från kunden vid varje hemsändningstillfälle.

Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker i sårbara och utsatta lägen

Vem kan få stöd?	<p>Näringsidkare som äger ett försäljningsställe med ett mångsidigt utbud* av dagligvaror och som:</p> <ul style="list-style-type: none"> • är beläget mer än 10 km** från annat försäljningsställe, eller är beläget i skärgården utan fast landförbindelse • har fasta lokaler som är öppna året om (säsongbutiker kan inte erhålla stöd) • har en nettoomsättning som uppgår till högst 11 miljoner kronor, och som • är betydelsefull även för tillgängligheten till annan grundläggande kommersiell service, till exempel drivmedel, post och paket, apotek och betaltjänster. <p><i>* med mångsidigt utbud menas att försäljningsstället ska fungera som hushållens huvudsakliga inköpsställe. Varugrupperna mejeri, charkvaror, ägg, färskt bröd, frukt och grönsaker ska finnas representerade.</i></p> <p><i>** vid särskilda skäl kan även kortare avstånd än 10 km godkännas.</i></p>
Till vad kan stöd beviljas?	Stöd kan ges till den dagliga driften.
Hur stort stöd kan beviljas?	<p>Stödet beräknas på föregående års nettoförsäljning av dagligvaror, mellan 500 000 kr och 11 miljoner.</p> <p>Särskilt driftstöd lämnas med högst 300 000 kronor per år och försäljningsställe.</p> <p>Stödet beräknas enligt följande beräkningsmodell:</p> <p>Omsättning mellan 500 000 och 5 000 000 kronor: Stöd= - 33 333 + 1/15 * omsättning</p> <p>Omsättning mellan 5 000 000 och 7 000 000 kronor: Stöd= 300 000</p> <p>Omsättning mellan 7 000 000 och 11 000 000 kronor: Stöd= 300 000 - 0,075 * (omsättning - 7 000 000)</p>
Villkor för stöd	<p>Särskilt driftstöd söks på föregående års försäljning av dagligvaror.</p> <p>Om en butik öppnas efter kortare stängning eller vid direkt ägaröverlåtelse kan årsbokslut eller motsvarande från tidigare ägare användas för beräkning av stöd. Detta under förutsättning att driftstöd inte beviljats för samma period.</p> <p>Stöd lämnas inte för specialvaror, såsom drivmedel, apoteksvaror, presentartiklar, säsongvaror, fritidsartiklar, biltillbehör, uthyrning, etc</p> <p>Stödmottagaren ska som villkor för stöd åta sig att utföra en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.</p> <p>Om samma näringsidkare ansöker och beviljas särskilt driftstöd och servicebidrag under samma år kan den totala summan för båda stöden bli maximalt 300 000 kronor.</p>
Försumbart stöd?	Särskilt driftstöd är inte ett försumbart stöd, utan räknas som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Den som söker ska själv ska ha kontroll på att beviljade stöd tillsammans inte övergår 750 000 Euro under en treårsperiod
Hur görs ansökan?	Ansökan görs digitalt via Tillväxtverkets e-tjänst Min ansökan
När görs ansökan?	Särskilt driftstöd söks för innevarande år en gång per år. Redovisning av föregående års omsättning av dagligvaror bifogas ansökan.
Övrigt	Region Norrbotten handlägger och bedömer ansökan.

Förordning (2014:139) om statligt stöd till tillhandahållare av grundläggande betaltjänster

Målet är att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser. Med grundläggande betaltjänster avses kontantuttag, betalningsförmedling och dagskasseinsättningar för företag och föreningar. Stöd för ombudslösningar får lämnas till aktörer där det finns ett behov av grundläggande betaltjänster i området och där det finns en avsaknad av marknadsmissiga lösningar.

Regeringen tillsätter en utredare som ska se över förutsättningarna för att betala kontant för vissa varor, exempelvis dagligvaror och drivmedel, och om det behövs någon typ av reglering. Uppdraget ska redovisas i en promemoria senast den 31 december 2024.

Ansvarig: Länsstyrelsen Norrbotten

